

Pelerin Lezing Medische Geschiedenis

Dinsdag 10 mei 2016

De biografie van een hormonenimperium: van het 'oude' hormonen Organon naar het nieuwe 'de pil' Organon.

Prof. dr. Toine Pieters (Utrecht)

De ontmoeting tussen de Joodse endocrinoloog Ernst Laqueur met ambitieuze onderzoeksplannen op het gebied van hormonen en de Joodse directeur van Zwanenberg's Slachterijen en Fabrieken in Oss, op zoek naar wegen om zijn afvalvlees economisch productief te maken, legde de basis voor de oprichting van Organon. In juli 1923 werd met beider instemming de onderneming 'N.V. Organon tot bereiding van orgaanpreparaten op wetenschappelijke grondslag' opgericht te Oss. Het verbond tussen Laqueur en Zwanenberg zou beiden geen windeieren leggen. Laqueur was verzekerd van de aanvoer van organen en van financiële steun om zijn wetenschappelijke onderzoek op te schalen. Hiermee kon hij de internationale wetenschappelijke concurrentie aan. Zwanenberg kon eindelijk zijn slachtafval te gelde maken en zijn zakenimperium uitbreiden. Organon werd een wereldleider op het gebied van geslachtshormonen. De Tweede Wereldoorlog vormde een wreed intermezzo en even leek een einde te komen aan alle toekomstplannen. Maar na de oorlog pakte Zwanenberg snel de draad weer op. De wederopbouw van Organon was een succesverhaal. Naast de geslachtshormonen stortte het bedrijf zich op de bijnierschorshormonen. Naast cortison en prednison werd ook het later verguisde nandrolon ontwikkeld. Maar de echte blockbuster zou de lancering van de anticonceptiepil Lyndiol in 1962 blijken te zijn. Organon manifesteerde zich als een echte farmareus. Pas in 2007 zou Organon opgegeten worden door achtereenvolgens Schering en MSD. In mijn lezing zal ik laten zien dat Oss tot op de dag van vandaag een knooppunt blijft in de globale ontwikkeling en distributie van 'de pil'.